

PEN NORWAY

Türkiye Seçimleri:
İfade Özgürlüğünü
Gelecekte Ne Bekliyor?

PEN Norveç'in, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)
Genel Başkan Yardımcısı **Muharrem Erkek**
ile Röportajı

Türkiye Seçimleri: İfade Özgürlüğünü Gelecekte Ne Bekliyor?

PEN Norveç olarak 2020 yılından bu yana Türkiye İddianame Projesi kapsamında Türkiye'de ifade özgürlüğü odaklı 25 ayrı iddianameyi inceledik ve Avrupa'nın farklı ülkelerinden uzman hukukçular eliyle bu iddianameler hakkında raporlar kaleme aldık. Ne yazık ki, bu çalışma iddianamelerin tamamının Türkiye'nin iç hukuku ve uluslararası hukuk kurallarına aykırı şekilde kaleme alındığını ortaya koydu.

Yine bu süre zarfında başta Gezi yargılaması olmak üzere, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformuna karşı açılan kapatma davası, Şebnem Korur Fincancı yargılaması, Pınar Selek yargılaması, Sedef Kabaş yargılaması gibi birçok duruşmada da gözlemci olarak hazır bulunduk. Gezi yargılamasının son duruşmasında gözlerimizin önünde hak savunucusu meslektaşlarımızın tutuklanmasına da şahit olduk. Gerek yerinde gözlemlerimiz gerekse Türkiye'den her gün aldığımız haberler ne yazık ki ifade ve basın özgürlüğünün sistematik olarak ihlal edildiğini ortaya koymakta.

Türkiye'de 14 Mayıs tarihinde seçimler gerçekleşecek. Hem Cumhurbaşkanının hem de parlamentonun belirleneceği seçimler öncesi PEN Norveç olarak seçime girecek olan çok sayıda siyasi partinin temsilcisi ile röportajlar gerçekleştirerek onlarla Türkiye'de ifade ve basın özgürlüğü, hukukun üstünlüğü, adil yargılanma hakkı gibi konuları konuşma fırsatı bulduk. Ve elbette yine temsil ettikleri siyasi partinin geleceğe yönelik planlarını da kendilerine sorduk.

Bu röportaj serisi kapsamında Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul İl Başkanı Dr. Canan Kaftancıoğlu, Halkların Demokratik Partisi'nden milletvekili Av. Züleyha Gülüm, Türkiye İşçi Partisi milletvekili gazeteci Ahmet Şık ve İyi Parti Hukuk ve Adalet Politikaları Başkanı Bahadır Erdem ile yüzyüze röportaj gerçekleştirdik. Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Bülent Turan, Halkların Demokratik Partisi'nin eski eş başkanı tutuklu Selahattin Demirtaş, Demokrat Parti Genel Sekreteri Serhan Yücel, Demokrasi ve Atılım Partisi Hukuk ve Adalet Politikaları Başkanı Mustafa Yeneroğlu, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı Muharrem Erkek, TİP İstanbul Milletvekili adayları Zeynep Esmeray Özadikti ve Saadet Partisi Hukuk İşleri Başkanı Bülent Kaya ile ise yazılı röportajlar gerçekleştirdik.

Görüşmelerin içeriği PEN Norveç tarafından hiçbir şekilde değiştirilmemiştir, ifade edilen görüşler münferit politikacılara aittir.

Türkiye'deki bu tarihi seçimlerin herkes için temel hak ve özgürlüklerin güçlendirilmesine vesile olmasını temenni ediyoruz.

*Caroline Stockford, PEN Norveç Türkiye Danışmanı
Şerife Ceren Uysal, PEN Norveç Türkiye Hukuk Danışmanı*

PEN Norveç'in, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkan Yardımcısı Muharrem Erkek ile Röportajı

Türkiye seçimlere yaklaşıyor ve partiniz CHP 6'lı masanın en önemli bileşenlerinden biri. Genel Başkanınız Sayın Kılıçdaroğlu ittifakın Cumhurbaşkanı adayı. Ortak yayımladığınız mutabakat metnini okuduk ve Türkiye'de yargısal durum ve hak ve özgürlüklerin kullanımına ilişkin bir dizi ortak eleştiri olduğunu biliyoruz. Ancak somut olarak gerek partinizin gerekse ittifakın neler planladığını öğrenmeyi çok isteriz. Bize hem Türkiye'deki tabloyu nasıl gördüğünüzü hem de nasıl somut adımlar atılması gerektiğini düşündüğünüzü anlatabilir misiniz?

Biz altı parti olarak yaklaşık bir buçuk yıldır birlikte çalışıyoruz. Bu süre sonunda hazırladığımız 3 farklı metinle hayata geçireceklerimizi açıkladık. Bunlardan ilki ve bütün ortak politikalarımızın temeli olan metin Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Mutabakat Metni'dir. Bu metnin en önemli özelliği sadece Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme ya da yasama ve yürütme arasındaki ilişkilere değil, genel olarak Türkiye'nin sorunlarına çözüm üretmesidir. Temel hak ve özgürlükler, kamu yönetimi, liyakat, etik gibi konularda da alternatiflerimizi sıraladık. Sonra buna dayanarak nasıl bir Anayasa değişikliği yapılacağı üzerine yoğunlaştık. Güçlendirilmiş Parlamenter Sistemi hayata geçirecek Anayasa Değişikliği'ni ve bu değişikliğin anayasal hükümlerini büyük bir uzlaşa, istişareyle hazırladık. Biliyorsunuz ilk metni 28 Şubat 2022, ikinci metni 28 Kasım 2022'de kamuoyuna açıkladık. Sonra Cumhurbaşkanı adayımızın hükümet programı niteliğinde olan Ortak Politikalar Mutabakat Metnini kamuoyuna sunduk. Burada Türkiye'nin bütün sorunlarına tek tek çözüm önerilerimizi yazdık. Tabii ki bunların en başında yargı geliyor. 2017 yılında yapılan referandumla kabul edilen Anayasa değişikliği tarafsız ve bağımsız yargıyı ve olasılığını yok etti. Tek adam rejiminde yargı bu haldeyken ilk gözden çıkartılan nedir. Temel hak ve özgürlükler. İşte şuanda demokratik hukuk devletinin olmadığı bir ülkede keyfiliğin hüküm sürmesini yaşıyoruz. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle partili Cumhurbaşkanı, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığını yok etmiştir. Hakimler ve Savcılar Kurulu, Cumhurbaşkanı'na tanınan doğrudan ve dolaylı atama yetkileriyle yürütmenin vesayetine girmiştir. Yargı ve temel hak ve özgürlüklere ilişkin Ortak Politikalar Mutabakat Metninin haricinde ilk metnimizde de çok ciddi sorun tespiti ve bunların çözümüne ilişkin önerilerimiz mevcut. Örnek vermek gerekirse;

- Yargı bağımsızlığının tesisi için anayasal ve yasal düzenlemelerin yanında yapısal bir dönüşüm gerçekleştirilecektir.
- Hakimlik teminatı güçlendirilecek, hakimlere coğrafi teminat güvencesi sağlanacaktır.
- Hâkimlik mesleği ile savcılık mesleği, tam bağımsızlık için, birbirinden ayrılacaktır.

“ İşte şuanda demokratik hukuk devletinin olmadığı bir ülkede keyfiliğin hüküm sürmesini yaşıyoruz. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle partili Cumhurbaşkanı, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığını yok etmiştir. ”

- Hâkimlerin idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığı'na bağlı olduğuna ilişkin Anayasa hükmü kaldırılacaktır.
- Hakimlik ve savcılık meslekleri arasında geçiş ancak ilgilinin rızası ile mümkün olacaktır.
- Cumhuriyet Başsavcılığı'na bağlı Adli Kolluk Teşkilatı kurulacaktır.
- Hâkim ve savcıların mesleğe kabullerinde ve yükselmelerinde objektif kriterler esas alınacaktır.
- Özel yargılama usullerine ve özel yetkili mahkeme uygulamasına son verilecektir.
- Sulh Ceza Hakimlikleri'nin görev, yetki ve işleyişleri hukuk devletinin gereklerine göre yeniden düzenlenecektir.
- Tutuklamanın istisna olması ilkesinin titizlikle uygulanması için gerekli tedbirler alınacaktır.
- Hukuk eğitiminin kalitesini yükseltmek amacıyla hukuk fakültelerinin sayısı azaltılacak, akademik kadroları ve müfredatı hususlarında kapsamlı iyileştirmeler yapılacaktır.
- Yargılamanın her aşamasında ve duruşma salonlarının düzeninde iddia ve savunma arasında "silahların eşitliği" ilkesinin uygulanması sağlanacaktır.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması, hukuk devleti ve anayasanın üstünlüğü ilkesinin en önemli gereklerindedir. Bu kararların uygulanmaması ya da uygulanmasının geciktirilmesi, hukuki güvenlik bakımından ciddi bir sorundur. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ile uyumlu kararlar alınmasını ve bu mahkemeler tarafından verilen kararların derhal uygulanmasını sağlayacak düzenlemeler yapılacaktır.
- Hâkimlerin terfilerinde, kararlarını verirken özenli davranmalarını sağlamak amacıyla verdikleri kararların Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıyla uyumu temel ölçütlerden biri olarak kabul edilecektir.
- Görevini kötüye kullanmak suretiyle Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin verdiği hak ihlali kararına sebep olup devleti tazminata mahkûm ettiren ve zarara uğratan hâkimlere ve savcılara bu tazminat ve zararın rücu ettirilmesi sağlanacaktır.
- Yargı sistemi içerisinde farklı görevlere ve konumlara sahip olan hâkimlik mesleği ile savcılık mesleği birbirinden ayrılacak, Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) kaldırılacak, Hakimler Kurulu ve Savcılar Kurulu şeklinde iki farklı kurul oluşturulacaktır. Böylece her bir meslek grubu için görevin gereklerine uygun ayrı düzenlemeler ve güvenceler öngörülebilecektir.
- Yüksek Yargı Kurullarına üye seçimi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanması bakımından önemlidir. Bu çerçevede, yüksek kurullarda çoğulculuğun, hesap verebilirliğin ve

“ Birçok yerde de görüyoruz ki, basın ve ifade özgürlüğü yok, temel hak ve özgürlüklerin tamamında aksaklık var, toplantı ve gösteri yürüyüşleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı biçimde engelleniyor hatta Anayasa'nın kimi maddeleri doğrudan askıya alınıyor. Anayasa Mahkemesi'nin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin verdiği kararlara uymayan yargıçlar bu ülkede taltif ediliyor, görevde yükselme alıyorlar. ”

demokratik meşruiyetin sağlanması için üyelerin yarısının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından üçte iki nitelikli çoğunlukla seçilmesi öngörülmektedir. Nitelikli çoğunluk şartının sağlanamaması halinde üyeler kura yöntemi ile belirlenecektir. Üyelerin diğer yarısı ise Yargıtay, Danıştay, Türkiye Barolar Birliği, adli ve idari yargı birinci sınıf hakim ve savcılar tarafından, kendi mensupları arasından doğrudan seçilecektir.

- Bağımsızlık ilkesinin güçlendirilmesi için Adalet Bakanı ve Müsteşarı, Hakimler Kurulu'nda yer almayacaktır.
- Hukuk devleti olmanın gereği olarak Yüksek Yargı Kurullarının disiplin kararları da yargı denetimine açık hale getirilecektir.
- Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi anlayışı esas alınarak temel hak ve özgürlüklere ilişkin anayasal ve yasal güvenceler sağlanacak, hak ve özgürlüklerin kullanımına engel teşkil eden uygulamalara son verilecektir.
- Düşünce ve ifade, toplantı ve gösteri yürüyüşü ile örgütlenme özgürlüklerinin kullanımını engelleyen ya da ölçsüz şekilde sınırlandıran mevzuat yeniden düzenlenecek, demokratik toplumun gereklerine uygun olarak bu özgürlüklerin üzerindeki her türlü baskıya son verilecektir.
- Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yerleşik içtihatları gereğince ifade özgürlüğü şiddete teşvik, nefret söylemi ya da kişilik haklarına saldırı durumları dışında sınırlandırılmayacaktır.
- İnternet mevzuatı, uluslararası standartlara uygun olarak ifade özgürlüğünü kısıtlamayacak ve kişilik haklarını ihlal etmeyecek şekilde yeniden düzenlenecektir.
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına ilişkin mevzuat, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ışığında yeniden düzenlenerek bu hakla ilgili bildirim uygulamasının idare tarafından keyfi şekilde kullanılması engellenecektir.

“Çok ciddi bir altyapımız var. Bunları hayata geçireceğiz. Gezi Davası, Osman Kavala Davası gibi davaları bizzat yakından takip etmiş biri olarak oralardaki hukuksuzlukları çok iyi biliyorum.”

PEN Norveç olarak 2021 yılından bu yana Türkiye İddianame Projesi'ni yürütüyoruz ve bu çalışma kapsamında 2016 yılı sonrasında kaleme alınmış ve ifade özgürlüğü odaklı 25 iddianameyi ayrıntıları ile inceledik ve raporlaştırdık. Raporumuzu sizinle de paylaşmıştık. Sonuç bizim açımızdan oldukça çarpıcıydı. Zira iddianamelerin tamamında iç hukuk kriterleri ve AİHS düzenlemelerinin göz ardı edildiğini gördük. Kişilerin ifade özgürlüklerinin hukuk yoluyla korunabilmesi ve iddianamelerin uluslararası hukuk standartlarına kavuşabilmesi için sizce neler yapılabilir? Raporlarımızı yazan hukukçuların tamamının tavsiyeleri arasında meslek içi eğitim de yer alıyordu. Bu konuda partinizin nasıl bir yaklaşımı söz konusu?

Öncelikle şunu belirtmek gerekiyor. Türkiye'de demokratik hukuk devleti yok edildi. Yani ülkemizde hemen hemen her alanda bir hukuksuzluk görüyoruz. Düşünün ki, yargıya güven %30'lara inmiş durumda. Yargı neredeyse tamamen siyasallaşmış. Yani daha önceden de yargının durumu çok iç açıcı değildi ancak 2010 referandumuyla başlayan sürecin sonucunda 2017 yılında bir makas

değişimi, bir kırılmayla Türkiye demokratik hukuk devletini tamamen kaybetti. Buradaki temel nokta sadece kişi temel hak ve özgürlükler açısından değil, hiçbir alanda hukuk devletinin bir izini göremiyor oluşumuz. İfade özgürlüğüne ilişkin 25 iddianameyi, incelediğimiz raporda gördük. Bunun haricinde birçok yerde de görüyoruz ki, basın ve ifade özgürlüğü yok, temel hak ve özgürlüklerin tamamında aksaklık var, toplantı ve gösteri yürüyüşleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı biçimde engelleniyor hatta Anayasa'nın kimi maddeleri doğrudan askıya alınıyor. Anayasa Mahkemesi'nin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin verdiği kararlara uymayan yargıçlar bu ülkede taltif ediliyor, görevde yükselme alıyorlar. Daha iyi konumlara geliyorlar. Demek ki neymiş? Buradaki ana nokta temel olarak hukuk devletinin ve bu zihniyetin çürümesidir. Sadece ve sadece kendini kurtartmaya dönük olarak yargıya bakış açısı bu sonucu getiriyor. Bu nedenle hukuki eğitime, meslek içi eğitim ve farkındalık yaratmaya özel önem göstereceğiz. Ama aslında bir zihniyeti değiştireceğiz.

6'lı Masa neyi farklı yapacak? Örneğin süregelen yargılamalar, karara çıkmış dosyalar, uygulanmayan AİHM kararları konularında nasıl adımlar atmayı planlıyorsunuz? Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nden çıkması ile sonuçlanabilecek bir ihlal prosedürü söz konusu. Bu süreci engellemeye yönelik bir çalışma yürütülecek mi? Yahut Gezi – Kavala davası, Demirtaş yargılaması, avukat yargılamaları, tutuklu şair İlhan Sami Çomak'ın yargılaması gibi sıklıkla eleştirilen yargı süreçleri için bir program olacak mı? Yoksa artık çok mu geç?

Hiçbir şey için geç değildir. Özellikle hukuk devletini yeniden inşa etmek gerçekten zor değil. Çünkü şunu biliyoruz; mevzuatta ciddi bir geriye gidiş söz konusu olsa da yine de imzacısı olduğumuz uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'daki amir hükümler bunu yapmak için yeterli yasal altyapıyı sunuyor. "Basın hürdür sansür edilemez" diyor Anayasa. Bunun üzerinden basın özgürlüğünü hayata geçirecek bir zihniyeti inşa etmemiz gerekiyor. Bu zor değil. Bazı yasal düzenlemelerle bu konudaki hassasiyeti üst düzeye çıkartmak yetecektir. Yargıçların, savcılarının bu konuda eğitilmesi, Türkiye'de genel olarak bu temel hak ve özgürlüklere dönük farkındalığın artırılması işimizi kolaylaştıracaktır. Bu konuda çok ciddi bir hazırlığımız var. Ancak şunu da belirtmekte yarar var. Bazı konularda Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok. Çok ciddi bir altyapımız var. Bunları hayata geçireceğiz. Gezi Davası, Osman Kavala Davası gibi davaları bizzat yakından takip etmiş biri olarak oralardaki hukuksuzlukları çok iyi biliyorum.

Cumhurbaşkanına hakaret suçlaması da dahil Ceza Kanunu'nda birçok düzenleme ifade özgürlüğü önünde ciddi bir engele dönüşüyor. 6'lı Masanın ceza kanunu reformuna ilişkin bir planı var mı? Bu reformun kapsamında neler öngörülüyor?

2017 referandumunda kabul edilen sistemin temel özelliği nedir? Partili Cumhurbaşkanıdır. Partili olmasını geçtim, doğrudan kendi partisinin de genel başkanı olan bir kişi var şu anda. Bu nedenle TCK 299'da düzenlenen Cumhurbaşkanına hakaret suçu kadük olmuştur. Cumhurbaşkanı görevine başlarken "Türkiye Cumhuriyetinin şan ve şerefini korumak, yüceltmek ve üzerime aldığım görevi tarafsızlıkla yerine getirmek" üzere yemin ediyor. Peki, bu tarafsızlık hiç sağlandı mı? Gezi Direnişine katılanlara "sürtük", depremde canı yanan insanlara "haysiyetsiz, namussuz, şerefsiz" diyen bir kişi bu hakaretleri Cumhurbaşkanı olarak mı yapıyor, yoksa AKP

“ Tek adamın keyfince küfür ve hakaret ettiği bir sistemde, gazeteciler, gençler hatta çocuklar bile yargılanıyorsa orada sorun büyük demektir. Zaten Türk Ceza Kanunu'nda kamu görevlisine hakaret suçu var. Suç da cezası da temelsiz durumda. ”

Genel Başkanı olarak mı? Görüleceği üzere bu madde hükmünü yitirmiştir. Ve daha ilginç bu sözlerden birine eleştiri maksatlı yanıt verseniz sabah gözaltına alınırsınız. Tek adamın keyfince küfür ve hakaret ettiği bir sistemde, gazeteciler, gençler hatta çocuklar bile yargılanıyorsa orada sorun büyük demektir. Zaten Türk Ceza Kanunu'nda kamu görevlisine hakaret suçu var. Suç da cezası da temelsiz durumda. Bakınız, Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanan 2021 yılı Adalet İstatistiklerine göre 2014 yılında Cumhurbaşkanına hakaret suçundan toplamda 110 dava açılmış, 2021'de ise 9 bin 168 dava açılmıştır. Artış oranı yüzde 8 bin 234. 2014'te 1 çocuk hakkında Cumhurbaşkanına hakareten dava açılmıştır, 2021'de 305 çocuk. Çocukları bile yargılıyorlar. 22 çocuk da mahkûmiyet kararıyla karşı karşıya bırakılmıştır. Bugün itibariyle Cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla soruşturma geçirenlerin sayısı 200 bine yaklaşmıştır. Bunun üzerine 2022 verilerini gizlediler. Bu konuyu iktidarımızda yeniden ele alacağız.

“Düşünebiliyor musunuz bir tweet attığı için yargılanan, tutuklanan insanlar var. Nasıl böyle bir şey olabilir? İşte getirdikleri ucube sistemin sonucu. Farklı bir ses olmasın, kimse Erdoğan'ın dediğinin üzerine bir söz söylemesin, tek doğru budur. Tipik bir distopya örneği.”

Sosyal medya düzenlemeleri, internete erişimin kısıtlanması, dezanformasyon yasası, gazetecilerin yargılanması ve tutuklanması gibi konular uluslararası demokratik kamuoyunun gündemine sıklıkla giriyor. Siz bu düzenlemeleri nasıl değerlendiriyorsunuz? 14 Mayıs sonrası seçimden iktidar olarak çıkarsanız insanlar özgürce konuşabilecek mi? Mesela sizi eleştirmek isterlerse eleştirebilecekler mi?

Bizim en kolay yanıt verebileceğimiz konu bu olsa gerek. Hiç merak etmeyin bahsi geçen yasal düzenlemelerin hepsi yeniden ele alınacak. Temel hak ve özgürlüklerin önünde ne kadar engel varsa bunları ortadan kaldıracacağız. Gerek yasal gerek uygulama kısmıyla hiç kimse bizi ya da bir başkasını eleştirdiği için ceza almayacak ya da baskı görmeyecek. Düşünebiliyor musunuz bir tweet attığı için yargılanan, tutuklanan insanlar var. Nasıl böyle bir şey olabilir? İşte getirdikleri ucube sistemin sonucu. Farklı bir ses olmasın, kimse Erdoğan'ın dediğinin üzerine bir söz söylemesin, tek doğru budur. Tipik bir distopya örneği. Yani ister istemez George Orwell'in 1984 adlı kitabı akla geliyor. Oradaki baskı mekanizmalarını hatırlayalım, oradaki halkın bir cendere altında tutulması için yapılanları hatırlayalım. Dikkat edecek olursak onların çok benzerlerini biz ülkemizde yaşıyoruz. Buradaki amaç korku imparatorluğu yaratmak. İnsanları korkutarak dilediği kararı almak, dilediği uygulamayı yapmak. Ancak bunun bir sınırı var. Gezi Direnişine değindiğimiz için bunu da söyleyebiliriz. Gezi bunun örneğidir. Yine Gezi Direnişi gibi demokratik sınırlar içerisinde olması gereken şey sandığa gitmektir. İşte sandıkta büyük bir değişim gerçekleşecek ve 85 milyon rahat nefes aldığı, kimsenin görüşlerini açıklamaktan korkmadığı bir sistem yaratacağız. Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanı adayımız zaten bunu defalarca söylemiştir. Daha önce söylemiştik. “Kemal Kılıçdaroğlu gençlere seslendi: Beni özgürce eleştirin ve korkmayın diye sizden oy istiyorum.” Hatta 12 Nisan'da Genel Başkanımız şöyle bir tweet attı: “Cumhurbaşkanı olarak beni rahatlıkla eleştirebileceksiniz. O, bugüne dek 200 bin kişiye soruşturma açtırdı. En acısı, yalnızca 2021 yılında 305 çocuğu dava etti. Çocukların 101'i 12-14 yaş arasındaydı. Korkunç travmalar yaşattı çocuklara. Ben asla bunları yapmayacağım.”

14 Mayıs sonrasında nasıl bir sonuç çıkacağını elbette hiçbirimiz kesin olarak bilmiyoruz. Ancak bu olası sonuçların ifade ve basın özgürlüğünü, yargı bağımsızlığını, hukuk devleti ilkesini nasıl etkileyeceğini hepimiz merak ediyoruz. Aynı zamanda Türkiye'de yıllara yayılmış bir hak ihlali tablosu olduğu da görülüyor. Bu ihlaller

sizce nasıl giderilebilir? Bir restorasyon süreci mi yaşanacak? Sizce bu sürecin başlangıç adımları, en önemli yapı taşları neler olabilir?

Öncelikle şunu görmemiz gerekecek. 14 Mayıs'ta gerçekleşecek bu seçim bir yandan da referandum niteliğinde bir seçim olacak. Yani seçmenler, halkımız şuna karar verecek. Temel hak ve özgürlüklerin korunduğu demokratik hukuk devleti mi olacağız? Yoksa bir kişinin keyfiyle yönetilen şahıs devleti mi olacağız? 14 Mayıs'ta gerçekleşecek seçim aslında bu anlamda referandum niteliğindedir ve ben buradan başarıyla çıkacağımızı, ilk turda Cumhurbaşkanı adayımız ve Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun %50'nin üzerinde oy alarak seçileceğine inanıyorum. Evet, asıl iş ondan sonra başlıyor. Çünkü gerçekten her alanda büyük bir enkaz söz konusu. Ekonomiye bakın, temel hak ve özgürlüklere bakın, liyakata bakın, kamu yönetimine bakın, eğitime bakın Türkiye'nin hiçbir yerinde hiçbir alanında adalet bırakmadılar. Devleti ve kurumları altüst ettiler. İşte bu nedenlerle işimiz zor ancak bunun için gerekli birikime sahibiz; insan gücü açısından sahibiyiz, beşeri gücün yanında zihinsel güce ve bedensel güce de sahibiz. Enerjimiz var, inancımız tam. Bütün bunları üst üste koyduğumuzda yapacağımız her şeyi hayata geçirebileceğiz. Bakın yıllardır Türkiye'de haklar ihlal ediliyor ve bunların maalesef bazılarının altında yargı kararları var. İktidarın uygulamalarını saymaya bile gerek yok. Sosyal medyadan diğer mecralara her yerde büyük bir hukuksuzluk, her yerde büyük bir adaletsizlik söz konusu. Peki, bunu gideremez miyiz? Elbette giderebiliriz. Çok basit bir şey. Öncelikle bir durum tespitinde bulunmamız gerekiyor. Ve bunu büyük oranda Altılı Masa olarak, Millet İttifakı olarak yapmış durumdayız. Bu durum tespitinde çıkartacağımız hasarlar içerisinde bir kısmının çok acele düzeltilmesi gerekiyor. İşte biz bu süreçte getirdikleri sistemi demokratik bir şekilde kullanarak ve uzlaşma kültürüyle yoğurarak acil düzenlemeleri hayata geçireceğiz. Bu acil düzenlemeler biran önce ülkenin ayağa kaldırılması, orta ve uzun vadeye yayılacak restorasyonun hayata geçirilmesi için elzemdir. Örnek veriyorum, Strateji ve Planlama Teşkilatı kuracağız diyoruz. Bu sadece iktisadi bir konu değil, ülkenin yönetiminin planlanması ve dolayısıyla bir düzen demektir. Buradan yola çıkarak yapılacak her şey planlanabilir ve çok rahat bir şekilde ülkemizdeki aksaklıklar tespit edilebilir. Bu restorasyon süreci Güçlendirilmiş Parlamenter Sistemi inşa edene kadar devam edecek. Elbette ki liyakat sorununu çözeceğiz, etik sorununu çözeceğiz. Bunları çözdüğümüz zaman bazı şeyler rayına girecektir. Yasal düzenlemeleri yaptıktan sonra uygulamaya dönük gerçekleştireceğimiz adımlarla restorasyon sürecini tamamlayacağız. Çok köklü yargı reformlarına imza atacağız bu yargı reformlarında temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilmemesi için neler yapılabileceğini tek tek sıralayacağız. Kaldı ki buna dair bahsettiğimiz mutabakat metninde, Anayasa Değişikliği metninde çok ciddi düzenlemeler söz konusu. Millet İttifakı olarak hangi partiye destek olursa olsun herkesin güven duyacağı bir sistem inşa edeceğiz. Parti devletine son vereceğiz, demokratik hukuk devletini hep birlikte tesis edeceğiz. ■

Muharrem Erkek

Çanakkale'de doğan Muharrem Erkek, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş ve 1994 yılında Çanakkale Barosu'na kayıtlı serbest avukat olarak çalışmaya başlamıştır. 2000-2002 yılları arasında Baro yönetiminde görev aldı. 2004 ve 2009 yıllarında yapılan yerel seçimlerde Çanakkale Belediye Meclis Üyesi seçildi. Çanakkale Spor ve Çanakkale Zihinsel Engelliler Derneği Yönetim Kurulu üyeliklerinde bulundu. Çanakkale Kent Konseyi Yürütme Kurulu'nda görev aldı. 25, 26 ve 27. dönemlerde Çanakkale Milletvekili seçildi. 2015-2018 yılları arasında TBMM Grup Yönetim Kurulu Üyeliği ve TBMM Anayasa Komisyonu Üyeliği yaptı. 3-4 Şubat 2018 tarihlerinde gerçekleştirilen CHP 36. Olağan Kurultay'ında Parti Meclisi Üyesi seçildi. Bugün kendisi CHP Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürütmektedir.